

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ

Розвиток кадрового потенціалу публічних службовців полягає у виявленні і реалізації здібностей кожного окремого публічного службовця. В умовах сьогодення до публічних службовців висуваються нові вимоги, особливо до управлінських кадрів, здатних працювати на досягнення результатів, застосовувати європейські стандарти публічного управління та виробляти державну політику в умовах змін. Професіоналізм сучасного публічного службовця передбачає наявність широкого професійного кругозору, високого рівня знань, необхідних для роботи в складних умовах швидко змінюваного середовища, уміння ініціювати стратегічні зміни і приймати ефективні стратегічні рішення, розвинуте стратегічного мислення. Формування компетенції зі стратегічного управління публічних службовців України відповідає інтеграції у світове співтовариство та загальної подальшої тенденції наближення соціально-економічних систем різних країн. Отже, суспільство сьогодні вимагає від вищої школи підготовки публічних службовців з високим рівнем компетентності зі стратегічного управління.

Аналіз наукових джерел засвідчив підвищений інтерес до проблеми підготовки публічних службовців, формування в них професійної компетентності зі стратегічного управління, зокрема компетентності як однієї з провідних професійно-особистісних якостей, що забезпечує ефективне функціонування органів публічної влади в умовах конкуренції.

Різні питання професіоналізації публічних службовців розкрито в працях В.Авер'янова, М.Білінської, Т.Василевської, К.Ващенко, С.Газарян,

С.Дубенко, Н.Гончарук, Н.Калашник, С.Кравченка, Н.Липовської, В.Лугового, О.Мельникова, Н.Нижник, В.Олуйка, І.Пархоменко-Куцевіл, Т.Пахомової, Л.Пашко, А.Рачинського, М.Рудакевич, С.Серьогіна, А.Сіцінського, В.Сороко, І.Сурай, С.Хаджирадевої, І.Шпекторенка.

Мета статті - визначення способів формування компетенції зі стратегічного управління публічних службовців в умовах магістратури.

Одним із суттєвих трендів підготовки публічних службовців є формування компетенції зі стратегічного управління, що зумовлено змінами поглядів на ефективність публічного управління. Компетентність зі стратегічного управління публічних службовців ми розглядаємо як інтегративну якість особистості майбутнього професіонала, яка формується в освітньому процесі та містить систему знань, умінь, навичок, інтересів, потреб, мотивів, цінностей, досвіду, соціальних норм і правил поведінки, необхідних для стратегічного управління органом публічної влади, що виявляється в здатності ініціювати стратегічні зміни, здійснювати стратегічний аналіз, розробляти стратегії розвитку, стратегічні плани та стратегічні програми органу публічної влади й реалізовувати їх.

У структурі компетентності зі стратегічного управління публічних службовців ми виокремлюємо такі компоненти: когнітивний, що репрезентує спектр теоретичних знань і практичних умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності в умовах постійно змінюваного зовнішнього та внутрішнього середовища; мотиваційно-ціннісний, який характеризується освоєнням стратегічного мислення; діяльнісно-поведінковий, що вміщує уміння здійснювати стратегічний аналіз, розробляти стратегію розвитку (стратегічний план, стратегічну програму) органу публічної влади й реалізовувати її, формувати специфічну корпоративну культуру персоналу, при якій колектив органу публічної влади спрямований на досягнення стратегічних цілей.

Для проведення діагностики рівнів сформованості компетентності зі

стратегічного управління публічних службовців необхідні критерії та відповідні показники сформованості досліджуваного феномену. Пропонуємо такі критерії та показники: когнітивний (знання теорії стратегічного управління, усвідомлення себе як суб'єкта стратегічного управління органу публічної влади); мотиваційно-ціннісний (усвідомлення соціальної значущості стратегічного управління, наявність стратегічного мислення); діяльнісно-поведінковий (здатність використовувати отримані знання у практичній діяльності щодо здійснення стратегічного аналізу; розроблення стратегії розвитку (стратегічного плану, стратегічної програми) органу публічної влади; реалізації стратегії розвитку (стратегічного плану, стратегічної програми) органу публічної влади; забезпечення досягнення стратегічних цілей колективом органу публічної влади; вміння бачити траєкторію розвитку органу публічної влади в довгостроковій перспективі.

З урахуванням теоретико-методологічних засад дослідження, результатів аналізу практики підготовки публічних службовців, а також відомостей щодо рівнів сформованості зі стратегічного управління досліджуваної категорії майбутніх фахівців та думок працедавців було визначено та обґрунтовано способи формування компетентності публічних службовців зі стратегічного управління в освітньому процесі ЗВО: інтеграція теорії стратегічного управління у зміст фахових дисциплін навчального плану; упровадження в освітній процес університету інтерактивних методів та форм навчання щодо оволодіння магістрантами знаннями, вміннями та навичками застосування стратегічного управління; активізація самостійної навчальної діяльності майбутніх магістрів шляхом організації наукових досліджень, предметом яких є стратегічне управління органом публічної влади, як ефективного засобу формування компетентності та набуття досвіду у діяльності публічних службовців.

Формування компетенції зі стратегічного управління публічних службовців в умовах магістратури⁹³, вимагає, по-перше, створення

ефективного навчального середовища у процесі опанування знаннями, уміннями та навичками зі стратегічного управління; по-друге, використання новітніх технологій навчання; по-третє, орієнтації магістрантів на здійснення наукових досліджень у галузі стратегічного управління.

Створення ефективного навчального середовища вбачаємо у впровадженні дисципліни «Стратегічне управління»; використанні в освітньому процесі ЗВО інтерактивних методів і форм навчання на основі створення моделей інтерактивної взаємодії; активізації самостійної навчальної діяльності магістрантів у процесі проходження виробничої практики або діяльності за місцем роботи.

Інтеграція теорії стратегічного управління у зміст фахових дисциплін має відбуватися на *трьох рівнях*: асиміляції дисциплінарного інструментарію; синтезу управлінських дисциплін у структурі фахової підготовки публічних службовців; упровадження в освітній процес ЗВО дисциплін, які дозволяють сформувати компетенції зі стратегічного управління органом публічної влади.

З аналізу вітчизняних магістерських програм щодо підготовки магістрантів зі стратегічного управління різних університетів, можемо зазначити, що наявні такі навчальні курси «Стратегічне управління», «Основи стратегічного планування розвитку держави», «Стратегічний менеджмент та аналіз», «Стратегічне планування соціально-економічного розвитку» тощо. Отже, вважаємо, що введення дисциплін, які дозволяють підготувати майбутнього фахівця зі стратегічного управління є вкрай необхідними. Такі дисципліни мають вміщувати сутність стратегічного розвитку органу публічної влади, інструменти моделювання стратегічного розвитку органу публічної влади, технологію моделювання стратегічного розвитку органу публічної влади, способи й методи реалізації стратегії розвитку органу публічної влади [1].

У процесі підготовки зі стратегічного управління публічних

службовців найбільш ефективними є інтерактивні методи навчання (метод проектів, метод аналізу проблемних ситуацій (кейс-метод), дослідний метод, ігрові методики (ділові, імітаційні, рольові ігри), метод «мозкового штурму», метод «круглого столу», заняття-тренінги, педагогічний коучинг). Серед інтерактивних форм навчання доцільними виявилися: творчі завдання, робота в малих групах, дискусія, інтерактивні лекції (лекція-бесіда, лекція- дискусія, лекція з розглядом конкретних ситуацій, лекція із заздалегідь запланованими помилками, лекція-прес-конференція, мінілекція, евристична бесіда, позааудиторні форми навчання (перегляд та обговорення відеофільмів, екскурсія, відвідування виставок тощо). Усі види навчальної діяльності мають спрямовуватися на організацію спільної діяльності викладачів і магістрантів у процесі оволодіння навчальним матеріалом, забезпечення обміну знаннями, ідеями, способами діяльності, за яких кожен учасник освітнього процесу міг зробити свій внесок у розв'язання професійно зорієнтованого навчального завдання.

У процесі організації самостійної роботи магістрантів важливе місце посідає організація їхньої наукової діяльності. Вважаємо, з метою забезпечення умов для розвитку студентської науки та діяльності необхідні такі заходи:

- залучення магістрантів до реалізації колективних наукових досліджень зі стратегічного управління в органах публічної влади;
- розроблення тематики магістерських робіт, спрямованої на дослідження особливостей стратегічного управління в органах публічної влади;
- проведення наукових досліджень і розробок, що відповідають сучасним принципам організації наукової та інноваційної діяльності й кращим вітчизняним та світовим практикам зі стратегічного управління;
- формування об'єктивної системи моніторингу та оцінки результативності наукових досліджень⁹⁵ магістрантів;

- активізація діяльності викладачів та магістрантів у розробленні та реалізації державних цільових, галузевих і регіональних соціально- економічних проектів і програм;
- проведення експертно-аналітичного оцінювання наукових розробок для органів публічної влади всіх рівнів

Прийнятий Закон України «Про вищу освіту» формує нові виклики закладам вищої освіти, зокрема у сфері наукової діяльності. У пункті 4 ст.65 Закону «Про вищу освіту» зазначається, що основними завданнями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності закладів вищої освіти є:

1) одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів; 2) застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки фахівців з вищою освітою; 3) формування сучасного наукового кадрового потенціалу, здатного забезпечити розробку та впровадження інноваційних наукових розробок [2].

Сприяння науковій діяльності ЗВО, залучення магістрантів до наукової і науково-дослідної роботи, заохочення відомих науковців до участі в навчальному процесі – це важливі аспекти розвитку наукових досліджень зі стратегічного управління, якому недостатньо уваги приділяється в сучасному навчальному процесі.

Найбільш поширеною формою наукової роботи кафедри є проведення наукових конференцій, симпозіумів, круглих столів та інших заходів, спрямованих на поширення та популяризацію результатів наукової та інноваційної діяльності в освітньому процесі і професійному середовищі. З ініціативи колективу кафедри публічної служби та управління навчальними й соціальними закладами ДЗ «Луганського національного університету імені Тараса Шевченка», яка здійснює підготовку публічних службовців, проводиться уже VII науково-практична конференція «Теорія та практика управлінської діяльності в умовах соціокультурних трансформацій». Зазначена конференція вміщує крім

актуальних питань публічного управління проблему стратегічного управління в органах публічної влади.

Висновки. Аналіз стану розробки проблеми формування компетенції зі стратегічного управління публічних службовців показав складність та багатогранність цієї проблеми. За результатами теоретичного аналізу доведено, що ефективність підготовки публічних службовців до професійної діяльності залежить від формування в них розвитку вмінь розв'язувати проблеми, що виникають у ході розроблення стратегічного розвитку органу публічної влади; засвоєння специфіки стратегічного управління в органах публічної влади.

Компетентність зі стратегічного управління публічних службовців ми розглядаємо як інтегративну якість особистості майбутнього професіонала, яка формується в освітньому процесі закладу вищої освіти та містить систему знань, умінь, навичок, інтересів, потреб, мотивів, цінностей, досвіду, соціальних норм і правил поведінки, необхідних для стратегічного управління органом публічної влади, що виявляється в здатності ініціювати стратегічні зміни, здійснювати стратегічний аналіз, розробляти стратегії розвитку, стратегічні плани та стратегічні програми органу публічної влади та реалізовувати їх. Визначено критерії та показники формування компетенції зі стратегічного управління публічних службовців: когнітивний, мотиваційно-ціннісний, діяльнісно-поведінковий. Обґрунтовано засоби формування компетенції зі стратегічного управління публічних службовців в умовах магістратури: створення ефективного навчального середовища у процесі опанування знаннями, уміннями та навичками зі стратегічного управління; використання новітніх технологій навчання; орієнтація магістрантів на здійснення наукових досліджень у галузі стратегічного управління.

Список використаних джерел:

1. Кравченко О.І. Стратегічне управління у сфері публічного управління та адміністрування: навч-метод посіб. Харків : Вид-во: 97

Іванченка І. С., 2019. 138 с.

2. Про вищу освіту: закон України від 1.07.2014. № 1556-VII: URL:
http://www.osvita.org.ua/pravo/law_00/